

Găsăţ grăuţ de primăvară
Şi-n pod şi-n cămară
Şi pe prispă afară

Chiraleisa-i Doamne.
Puneţ lemne-n uşă
Cât de multe,
Chiraleisa-i Doamne.

Preotul cu un struţ de busuioc stropeşte pe cei ai casei şi întreaga gospodărie. Sunt serviţi cu băutură şi prăjituri, iar la plecare urează familiei vizitate „Sărbători fericite“, „An Nou fericit“. Noaptea de Bobotează este şi ea favorabilă practicilor magice. Fetele iau fire de busuioc din pământul cu care stropeşte popa şi dorm cu ele sub pernă ca să-şi viseze ursitul. Şi la Bobotează se continuă colindatul. Sunt colindaţi cei cu numele Ion, un colind cu funcţie onomastică.

Caracterul funebru al sărbătorilor de iarnă este justificat prin prezenţa colacului, a travestirilor, prin veghea de Crăciun în aşteptarea colindătorilor ca şi prin mâncărurile de Crăciun specifice practicilor de pomenire a morţilor.

Foto din colecţia L. Comşa: *Costum femeiesc, Sona, 1937.*

GHEORGHE IOSIP

Iluminaţia la Budeşti

În cele două sate Budeşti şi Sîrbi care alcătuiesc comuna Budeşti are loc la cele două biserici ortodoxe din Parohia Budeşti, la data de 25 octombrie, seara în ajunul sărbătorii sfinte de Sânmedru (Sf. Dumitru). Iluminaţia reprezintă ceremonialul sfânt de comemorare a duhurilor morţilor din lumea cealaltă de către cei vii, prin slujbe şi rugăciuni sacre făcute de preot şi credincioşi la biserici şi pe urmă la mormintele celor plecaţi dintre noi într-o lume nouă. Această sărbătoare de toamnă începe cu câteva zile premergătoare cu lucrări de refacere a mormintelor. Credincioşii vin în *sintirim* (cimitir) cu unelte de lucru şi pregătesc *glij* pe care le aşează pe marginea mormintelor, stabilind mai bine conturul acestora şi dându-le o înfăţişare nouă.

Se repară crucile şi se împodobesc mormintele cu flori şi vegetaţie nouă. În ajunul Sânmedrului credincioşii vin la biserică cu lumini (lumânări), le pun pe morminte şi le aprind în respect pentru cei morţi. Aceste lumini aprinse mai reprezintă şi lumina pentru cei plecaţi dintre noi fiind o sărbătoare practică a lor. Totuşi, celor vii le este binevenită, deoarece acolo în sintirim se întâlnesc oamenii laolaltă, neamurile între ele şi cei care sunt duşi în cele patru zări. Aceştia din urmă vin cu această ocazie în locurile natale, fiind împreună cu cei dragi şi punând o lumină şi o floare pentru cei care nu mai sunt pe această lume; părinţi, fraţi, surori, copii şi prieteni. Iar pentru copii este o bucurie când aceştia vin la sintirim şi aprind şi ei lumini.

Dintre toate sărbătorile de peste an, iluminaţia de pe aceste meleaguri este cea mai importantă sărbătoare din anotimpul toamnei.

Nime-n lume nu o vede.
-Ce plângi cocoan-aşa tare?
-Cum focuţu nu mi-oi plânge
Slujnicuţă m-aş băga
De m-ar primi cineva
-Slujnicuţă te-aş băga
D-am un fecior frumuşel
Mă tem te-i iubi cu el.
-Eu doamnă, nu m-oi iubi
De-aceea samă, n-oi fi.
După şapte zile de când a luat-o pe fată, doamna i-a trimis împreună în grădină:
În grădină i-o trimis
Să plivească bărbănocul.
Una, două îşi ciunta
Trei şi patru săruta.
Mamă-sa de la fereastră i-o văzut
şi l-o chemat pe băiat:
Măi, Gheorghe, dragul mamei
Numai ție ți-o sosit
Carte de la împărat
În cătane de plecat.
Ține-mi mamă slujnica
Până când m-oi înturna
Cu colac întins în miere
Da de-ai n-o mai mere.
Cu colac în lapte dulce
Da de-aici nu s-a mai duce.
Când cei doi tineri s-au despărțit
și-au dat o batistă și un inel:
Ia inelu de pe deget
De li-i vedea cu piatra-n jos
Să știi că eu nu-s voios
Iar batista de la mine
De-i vedea-o destizită,
Destizită-n mărginele
Să știi că mie mi-i jele.
Băiatul când a văzut batista
destrămată a plecat înapoi:
Mamă, unde mi-e fata?
Măi Gheorghe dragul mamei
Numai de când tu te-ai dus

Judecând pă alții te osândești singur.